

Konkurrensen i Sverige 2018

Kapitel 6 Marknaden för mobiltelefoni

RAPPORT 2018:1

Utdrag

Det här dokumentet innehåller ett utdrag ur Konkurrensverkets rapport Konkurrensen i Sverige (rapportserie 2018:1).

Du kan läsa hela rapporten på vår webbplats

<http://www.konkurrensverket.se/publikationer/konkurrensen-i-sverige-2018/>

6 Marknaden för mobiltelefoni

När det gäller privatpersoners mobilabonnemang med data har dessa ökat från cirka 4,8 miljoner år 2010 till över 7,5 miljoner år 2016. Antalet mobilabonnemang utan data har minskat från drygt 4 miljoner till cirka 2,1 miljoner under samma period¹⁷⁶. Endast 11 procent av respondenterna i PTS individundersökning 2015 svarade att de inte använder en smart telefon, vilket understryker kraften i digitaliseringen.¹⁷⁷ Sedan år 2006 har mer än 40 procent av alla fasta telefonabonnemang försvunnit. I dag har cirka 50 procent av hushållen abonnemang med fast telefoni.¹⁷⁸

I PTS individundersökning uppgav majoriteten av respondenterna att de generellt sett har god mobiltäckning¹⁷⁹. År 2016 var yttäckningen för mobiltelefoni 85 procent, där täckningen i Norrbotten var i särklass lägst (drygt 65 procent). Yttäckningen för mobilt bredband är cirka 80 procent (1 Mbit och 10 Mbit).¹⁸⁰ För att ytterligare förbättra mobiltäckningen i gleset befolkade områden har PTS föreslagit att visst frekvensutrymme vid kommande auktioner ska villkoras med geografisk täckning.¹⁸¹

¹⁷⁶ Statistik.pts.se

¹⁷⁷ Statistik.pts.se

¹⁷⁸ PTS (2017) *Svensk telekommarknad 2016* s, 44 och statistik.pts.se. År 2006 fanns det ca 5,5 miljoner fasta abonnemang för privatpersoner. År 2016 fanns det 3,1 miljoner fasta abonnemang. När det gäller abonnemang via kopparnätet har emellertid tre fjärdedelar av abonnemangen försvunnit. Mellanskillnaden vägs upp av en tillväxt av abonnemang med ip-telefoni.

¹⁷⁹ Storstadsregion 80 procent, stadsregion 77 procent, glesbygdsregion 68 procent.

¹⁸⁰ PTS (2017) *PTS mobiltäcknings- och bredbandskartläggning 2016* (PTS-ER-2017:7).

¹⁸¹ PTS dnr 15-6916, auktionen om spektrumutrymme i det så kallade 700-bandet har emellertid skjutits upp.

6.1 Marknadsandelar

Telia¹⁸² har alltså störst marknadsandel när det gäller abonnemang på mobila samtals- och datatjänster (mobilabonnemang). Andelen har dock sjunkit med cirka 5 procentenheter sedan 2010. Det näst största företaget, Tele2, har också förlorat ca 5 procentenheter av marknaden sedan 2010. Den operatör som har ökat sin marknadsandel mest är Hi3G (Tre). De fyra största aktörerna hade sammanlagt cirka 95 procent av abonnemangen¹⁸³.

Tabell 6 Mobilabonnemang marknadsandelar

Företag	Marknadsandel 2016 (procent)
Telia	35,8
Tele2	26,5
Telenor	17,9
Tre	13,6

Vissa virtuella operatörer, som inte äger något eget nät utan hyr kapacitet i andra nät, som till exempel Hallon (Tre) eller Halebop (Telia) är inräknade i moderbolagens marknadsandelar.

När det gäller marknadsandelar för enbart mobilt bredband är den inbördes storleksordningen mellan de fyra största företagen densamma.

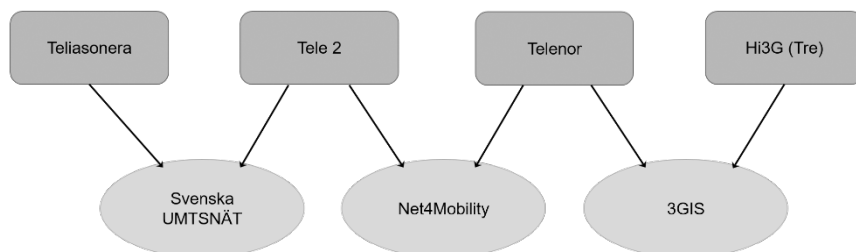
¹⁸² Här används kortformen Telia i stället för Teliasonera.

¹⁸³ PTS (2017) *Svensk telekommarknad 2016* s. 30f. I rapporten uppges att de fyra största hade 94 procent av marknaden, men då inkluderas inte TDC som förvärvades av Tele2 under 2016.

6.2 Operatörernas nät

Såsom nämndes ovan finns i princip inga fristående virtuella mobiloperatörer på den svenska marknaden. I stället äger de fyra operatörerna tre nät såsom illustreras figur 9. Generellt sett är förekomsten av många virtuella mobiloperatörer en indikator på effektiv konkurrens mellan olika nät. Om antalet nät är få minskar utbudet av kapacitet som en virtuell operatör kan hyra.¹⁸⁴

Figur 9 Nätverksdelning i Sverige

Ur ett konkurrensfrämjande perspektiv är så kallad infrastrukturkonkurrens, det vill säga när varje operatör äger sitt eget nät att föredra framför nätverksdelning. Det kan dock finnas omständigheter som gör att detta inte är effektivt. I en rapport från OECD görs bedömningen att nätverksdelning kan anses vara ett, ur konkurrensperspektiv, mer gynnsamt alternativ till ökad koncentration på marknaden¹⁸⁵. I flera av EU:s medlemsstater har antalet nätägande mobiloperatörer genom företagsförvärv minskat från fyra till tre de

¹⁸⁴ OECD (2015) *Working party on communication infrastructures and services policy* OECD: Paris, s. 70.

¹⁸⁵ OECD (2015) *Working party on communication infrastructures and services policy* OECD: Paris, s. 70.

senaste åren. En nyligen genomförd studie visar att priset på abonnemang är högre på marknader med färre aktörer¹⁸⁶. Ur detta perspektiv kan nätverksdelning vara bättre för konsumenterna än att antalet operatörer minskar.

Ekonomiskt sett innebär nätverksdelning att kostnader delas mellan de deltagande operatörerna. Jämfört med en situation med självständiga nät finns det mindre ledig kapacitet som kan hyras ut till virtuella operatörer vilket hämmar konkurrenstrycket på de nätägande operatörerna¹⁸⁷.

6.3 Konsumenterna

Av befolkningen över 12 år använder 85 procent internet i mobilen och 76 procent gör det dagligen¹⁸⁸. Mängden data som överförs via mobiltelefoniabonnemang ökade med 52 procent mellan 2015 och 2016. I genomsnitt använder konsumenten 4,5 Gbyte per månad.¹⁸⁹

98 procent av befolkningen över 12 år har en mobiltelefon. 46 procent har en iphone med operativsystemet ios och 39 procent har en telefon med operativsystemet Android. Globalt sett är dock Android betydligt vanligare än Apples iphone.¹⁹⁰ En mobiltelefon innebär, precis som andra "hårdvaruprodukter", en stor utgift för konsumenten. Med tanke på att smarta telefoner är bundna till ett

¹⁸⁶ Genakos, Christos; Valletti, Tommaso och Verboven, Frank (2017) *Evaluating market consolidation in mobile communications*.

¹⁸⁷ OECD (2015) *Working party on communication infrastructures and services policy* OECD: Paris, s. 68.

¹⁸⁸ Svenska internetstiftelsen (2017) *Svenskarna och internet*. Notera att PTS individundersökning indikerar att ca 11 procent av befolkningen inte använder en smart telefon, skillnaden kan bero på variationer i urvalspopulationen eller avgränsningar, till exempel.

¹⁸⁹ PTS (2017) *Svensk telekommarknad 2016* s. 27.

¹⁹⁰ Surfa (2016) "Android dominerar globalt – iPhone i Sverige" (2016-11-03).

visst operativsystem kan det finnas konkurrensproblem kopplade till operativsystemets (plattformens) agerande. EU-kommissionen utreder sedan 2013 Android för att ha missbrukat sin dominerande ställning gentemot telefontillverkare och app-utvecklare.¹⁹¹ Vid denna rapportens publicering är frågan inte avgjord.

Problem med mobiltelefoni och mobiltelefoniabonnemang tillhör de vanligaste klagomålen till Konsumentverket.¹⁹² Cirka 6 procent av konsumenterna bytte mobiltelefoniabonnemang under en halvårsperiod år 2016. Närmare en fjärdedel av konsumenterna upplevde någon form av problem i samband med bytet. De åtgärder som hittills gjorts för att underlätta byte av mobiloperatör verkar således inte ha åtgärdat alla problem.

6.4 Mer än telefoni i mobilen

I dag använder nästan alla internet i telefonen (85 procent). En hastig titt på aktuella erbjudanden ger vid handen att mobiloperatörerna i första hand profilerar sina erbjudanden efter mängden data, medan mängden samtalsminuter och sms i princip är obegränsad¹⁹³. Det är sällsynt med nyförsäljning av mobilabonnemang utan datapott¹⁹⁴.

I Sverige är priset på ett standardabonnemang relativt lågt. För abonnemang med 2–4 Gbyte och 10–15 Gbyte data har priserna sjunkit mellan 2015 och 2016.¹⁹⁵

¹⁹¹ T.ex. MLex (2017) "Google sent additional evidence in EU's Android abuse probe" (2017-10-16).

¹⁹² Konsumentverket (2017) *Konsumentrapporten 2017*.

¹⁹³ Jmf Råd & rön (2017) "Surfa snålt med lågprismärke" (2017-04-20). Det utesluter inte att andra faktorer, till exempel täckning, är viktigt för vissa konsumenter.

¹⁹⁴ PTS (2017) *Prisutvecklingen för mobiltelefoni och bredband* s. 41.

¹⁹⁵ PTS (2017) *Prisutvecklingen för mobiltelefoni och bredband* s. 41f.

I slutet av 2015 införde EU nya regler för internationell roaming, det vill säga dataanvändning utomlands. I princip innebär reglerna att mobiloperatörerna inte får debitera kunden några tilläggsavgifter. Reglerna gör att det är billigare att använda sin mobiltelefon i andra medlemsstater.

En effektiv konkurrens på marknaden för mobiltelefoni är en förutsättning för att konsumenterna ska kunna tillgodogöra sig digitaliseringens effekter. Det är därför inte förvånande att detta område, från nätverksdelning till operativsystem i telefoner, har tilldragit sig intresse från konkurrensvårdande myndigheter i olika stater.